

هرمنوتیک فلسفی می‌تواند در فرهنگ اسلامی کاربرد داشته باشد

یک استاد فلسفه دانشگاه تهران ا بیان اینکه هرمنوتیک فلسفی نیز می‌تواند نکات مثبتی برای استفاده در فرهنگ اسلامی داشته باشد، گفت: صدور یک حکم کلی درباره هرمنوتیک گادامر چندان درست نیست و باید برخوردی علمی با آن داشت.

یک استاد فلسفه دانشگاه تهران ا بیان اینکه هرمنوتیک فلسفی نیز می‌تواند نکات مثبتی برای استفاده در فرهنگ اسلامی داشته باشد، گفت: صدور یک حکم کلی درباره هرمنوتیک گادامر چندان درست نیست و باید برخوردی علمی با آن داشت. دکتر محمدرضا ریخته‌گران در گفتگو با خبرنگار مهر درباره امکان کاربرد هرمنوتیک در فرهنگ اسلامی گفت: هرمنوتیک بحث درباره مبانی تفسیر است و یکی از تأملات فلسفه جدید غرب درباره چیستی تفسیر درست قلمداد می‌شود. قطعاً اگر این مبانی در کشور ما مورد التفات قرار گیرند، می‌تواند در کار مفسران آینده اثر مثبت داشته باشد، زیرا به هر حال حاصل تأملی اندیشمندانه است و می‌توان استفاده‌هایی از آن کرد.

هرمنوتیک تأملی همه جانبه درباره چگونگی و حقیقت تفسیر متن است

وی درباره محدودیت‌های استفاده از هرمنوتیک فلسفی در فرهنگ اسلامی و فهم متون دینی گفت: هرمنوتیک فلسفی یکی از صورت‌های هرمنوتیک است که البته بر صورت‌های دیگر غلبه دارد. گروه دیگری در هرمنوتیک هستند که به دنبال ابژکتیویته تفسیرند و راهشان با معتقدان به هرمنوتیک فلسفی متفاوت است.

وی تصریح کرد: هرمنوتیک، یک تأمل همه جانبه درباره چگونگی و حقیقت تفسیر متون است، بنابراین می‌تواند برای ما هم مفید باشد. اگرچه برخی از مفسران ما نیز در ابتدای کتاب‌های تفسیرشان مبانی تفسیری مورد استفاده‌شان را توضیح داده‌اند، اما در هر صورت مباحث هرمنوتیکی نیز تأملاتی است که می‌تواند مواجهه‌ای با مباحث فرهنگ اسلامی داشته باشد و نکات مثبت آن اخذ شود.

هرمنوتیک گادامر محل به هم رسیدن جریان‌های مختلف هرمنوتیکی است

وی درباره آن بخش از هرمنوتیک فلسفی گادامر که ممکن است با فرهنگ اسلامی مغایرت داشته باشد گفت: وجوهی از هرمنوتیک گادامر بیشتر بر متن تأکید می‌کنند و وجوهی از آن نیز امکان به دست آوردن معنای نهایی و سر راست از یک متن را نفی می‌کند. یعنی اندیشه گادامر نیز محل به هم رسیدن جریان‌های مختلف هرمنوتیکی است و نشانی از تفکرات هرمنوتیکی شلایرماخر، دیلتای، هایدگر، هوسرل و دیگران را می‌توان در هرمنوتیک گادامر یافت. بنابراین آن‌چه گادامر در این حوزه بیان می‌کند، یک اندیشه واحد نیست.

وی توضیح داد: مقصود این است که با این احکام مطلق‌انگارانه و از پیش تعیین‌شده نمی‌توانم چندان موافق بود. باید دید که تفکر گادامر در چه مواردی با نیازهای ما سازگاری دارد و چگونه می‌توانیم برای رفع مشکلاتمان از این اندیشه چیزهایی را بیاموزیم. به یقین بخش‌هایی از هرمنوتیک فلسفی نیز نسبتی با اعتقادات ما ندارد و نمی‌توانیم به آن اقتدا کنیم. به هر حال صدور یک حکم کلی درباره هرمنوتیک گادامر چندان درست نیست و باید برخوردی علمی با آن داشت.

وی در پاسخ به این سؤال که این برخورد علمی با هرمنوتیک تا چه اندازه از سوی کارشناسان کشور ما رعایت می‌شود، گفت: در این باره نمی‌توانم نظری بدهم، زیرا این مسأله امری جامعه‌شناسانه است و بررسی‌های جامعه‌شناسی می‌تواند ما را به جواب درست در اینباره برساند. در حالی که بنده سعی می‌کنم در طریق اهل نظر حرکت کنم و اهل نظر را نسبتی با بررسی‌های جامعه‌شناسانه نیست.